

Előfizetési feltételek:
 Négy évre 6 ft.
 Fél évre 3 ft.
 Egy évre 1 ft. 50 kr.
 Előfizetés helyét, címét a kiadó irodájában kell megadni.
 A lap szállítási költsége a postaköltséggel minden körülmények a szerkesztés többi költsége.

NOGRÁDI LAPOK

Hirdetések díja:
 Öt hazánál postai sor 5 kr.
 Helyre minden leírattal 30 kr.
 Nyílt tárgyak sor 20 kr.
 Hirdetéseket felvenni a kiadó nagyobb és több című hirdetések jutányosnak kerülhetnek.
 Előfizetői pénzek, reklámok és hirdetések a kiadónak tartoznak.

politikai, társadalmi és közgazdászati hetilap.

Előfizetési felhívás

A NOGRÁDI LAPOK

1874-ik évi folyamára.

Előfizetési árak:

Egész évre	6 ft.
fél évre	3 ft.
negyedévre	1 ft. 50 kr.
R.-Gyarmaton havonként	50 kr.

Gyűjtőknek minden egyszerre megrendelt öt példány után egy tiszteletpéldány jár.

Az előfizetési pénzek a szerkesztőhöz, vagy Kék László nyomdatulajdonoshoz, legcélszerűbben postai utalványval, a nyomtatandó példányok iránti tájékoztató s pontos székföldes tekintetéből mielőbb küldendők. Az első évről is szolgálhatunk teljes számu példányokkal. —

B.-Gyarmat jan. 23.

A központosítási rendszer legrajongóbb barátait kezdik kiábrándítani azon eredmények, melyeket az 1867. óta tért nyert központosítási törekvések létesítettek.

Az élet kinevette azon szép elméleteket, melyek a centralismust, mint bajaink egyetlen orvosságát jelölék ki nemzetünk számára, melynek merev és következetes keresztülvitele nélkül soha sem juthatunk a nyugati államok adminisztrációjának színvonalára.

S e tan mind nagyobb tért kezdett foglalni, s a könnyen hívők egész serege vallá azt magáénak, elképzelve azon boldog állapotokat, midőn a táblabíró megyei önkormányzat mellőzésével, a központról jövő vezényszóra az ország minden részében gyorsan, pontosan és egyöntetűen hajtatnak végre az intézkedések, midőn nem a nepotismus, nem a sokágú rokonság tölti be a közigazgatási hivatalokat, de a kormány nevezi ki, kit nem mellétekintettek, de közérdek vezérel ebbeli működésében.

És e szépen hangzó theoria az 1867. óta létesített intézmények nagy részében gyakorlati alkalmazást is talált, s már-már elnyelni látszott azon eléggé szűkös önkormányzati intézményt, mely még a közigazgatás keretében meghagyatott, talán csak azért, hogy a szűkre szabott hatáskör, kismérvű eszközök mellett, szembeszökőleg kitűnjék e rendszer alkalmazhatatlansága s egypár rövid év múlva a közvélemény helyeslése mellett töröltessék ki a létező institúciók sorából, mint amely túlélte magát, mint amely a jelen kor követelményeinek meg nem felel s nem is fejleszthető oda, hogy az egy modern államszerkezetbe beillesztetessék.

Mig azonban e törekvés csak részben sikerült, s még e siker sem tudta kioltni a nemzetből azon ösztönszerű ragaszkodást, melylyel az önkormányzat iránt viseltetik, addig nagy részt meghiusultak azon remények, melyeket a centralistikus szerkezetű intézményekhez kötöttünk.

Napról napra nehezkesebbé vált az eljárás, a számok, és irkálirka szaporítása mint e rendszer természetes következménye lehetetlenül tette az ügymenet gyorsaságát, a roppant személyzet mindinkább emelkedő fizetése súlyosan kezdett nehezíteni az állampénztárra s a hivatalhajhászok nagy számában megalkotó a szellemi proletárok rettegett kasztját.

S e mellett láttuk, hogy a viszonyokkal nem ismerős, a körülményeket tekintetbe nem vevő, a helyi érdekeket ignoráló központi hivatalnokok nem ritkán a nevetséggel határos intézkedéseket tettek s tesznek, s amit provincián egyszerűbben, közvetlenebbül s gyorsabban lehetne intézni, az a burokratikus forszák retortáin keresztülve nem ritkán céltévesztett intézkedés lesz.

Mindezen tapasztalatok s a helyzet kritikusvolta gondolkozóvá tette az embereket s ma már a decentralizációt zászlaját tűzték ki a dolgok élén álló államférfiak, s nyíltan bevallják hogy a sok részben eddig dédelgetett rendszer, sem a nemzet jellemével, sem anyagi erejével össze nem egyeztethető, s hogy egyedül az önkormányzati rendszernek egész teljében keresztülvitele mentheti meg államiságunkat s vele együtt nemzetünket.

Igen természetes, hogy a megyei rendszer jelen szerkezetében nem teremtheti azon gyümölcsököt, melyeket a jól kifejtett önkormányzati intézményektől várunk, hatáskörét szélesíteni s tüzetesen körvonalozni, a tisztviselők választását bizonyos qualificatiohoz kötni s azok felelősségét törvény által meghatározni elengedhetlenül szükséges, ha azon hátrányokat, melyek a megyei institúcióval eddig jártak, elakarjuk kerülni.

Aesopusi mese.

Pongrácz Lajos barátomhoz.

Az egyszeri férj úr mindig szidta a feleségét, hogy ez ilyen amolyan dologtalan, esinatlan, pletykás, rossz gazdasszony. — egy szóval minden, csak az nem amiben a „jó“-nak vallami fogalma feltalálható. —

No megálj, — gondolá magában a menyecske, — „majd megtanítalak én téged kesztyűbe dudálni“. Persze hogy nem erővel, nem anyagi esz-

közökkel remélhető ezt a menyecske kivihetni, mert hiszen a férj úr a semmitnemtevés és kedélyes szidalmazás epeválasztó élvezeteinek gyakorlása folytán olyan vaskos és erős lón mint a medve, — hanem asszonyi praktikával, fortéllal, a mire nézve is a következő hadi tervet főzé ki és hajta végre szerencsésen.

T. i. a közel eső mező városban éppen országos baromvásár lévén, azt ürügyül, hogy neki mulhatlanul be kell mennie „a két malacznak“ lehető jó áron eladása tekintetéből; meg aztán, — tové hozzá ravaszosan, tudom hogy a kelmed szini valója, meg a bajjuszkenője is elfogyott, — már pedig ezen fontos czikkokat sehol sem lehet oly jutányosan és valódi minőségben megvenni mint a mondott székhelyen.

A férj úr jóvánhagyólag dörmögött, ámbar titokban borsódzék biz annak a háta arra a gondolatra, hogy ha most az asszony nem lesz itthon, ki főzi meg az ebédet? (épen csusza napja volt) ki fésüli, öltözteti tel a két kis sarjadékot, kik a kenyeret már becsületesen tudták fogyasztani, de annyira még nem vitték, hogy megtisztítkoznai is képesek lettek volna. Aztán eszébe jutott a konyha, kamra, kert, istálló illetőleg a tehentejés stb. amikért ő eddig mindig csak szidni szokta az asszonyt, nem mulasztván el, természetesen, hozzátenni, hogy mennyivel jobban, gyorsabban, gazdaságosabban tudná ő ezen dolgokat elvégezni; de hát azért asszony az asszony hogy dolgozzék, s törje, koptassa magát; a férje urat pedig illendően megbecsülje, amiért ez neki jó tanácsokat osztogatni, és őt (nehogy a vászonnépféle magát nagyon elbizza) rendszeren jól leszidni és megkisebbiteni méltóztatik.

Kapja tehát magát az asszony kora hajnalban, midőn a férj úr még aludt, otthagya rá mindent, — uram bocsá még a csak fél óráig lemotolázott fonalakat, a köpülni való bölésőben kapálódzó legkisebb surculust, s több más ily házi élvezetekre kilátást nyújtó dolgokat, megígérvén, hogy este török szakad vissza jün, és meghozza a férj urat kecsesgető vásárfiát; csak arra kéri, hogy mire hazajön, rendben találja a házat és semmi élő állatnak se legyen rövidsége.

A férjem uram az „élőállatok“ közt első sorban is önmagát instalálván, úgy gondolá, hogy ordine naturalis járand el a teendőben, vagyis: először megfeji a tehenet, aztán kisöpör, aztán tüzet rak, aztán

begyúr és megfőzi a haluskát, aztán vagy inkább eközben megdögönyözve a purdókat hogy hallgassanak s bedugva mindeniknek a száját egy darab kenyérrrel, kiszuholja a szobát, megköpüli a tejet, felmotólazza a fonalakat, rágyújt pipára, sőt a nagy fáradoalmak után „húz is egyet a bőrön“ mi jó magyar dialectusban azt jelenti, hogy horkol egyet a csuszás ebédre, s így mindent tökéletesen elvégez, csupán csak egy megszokott élvezete fog talán hiányozni, t. i. hogy nem tud majd kit szidni; ha csak ön becses személyét nem; de hiszen ez sem marad elintézetlenül, majd ha vissza kerül este az asszony a ki bizonytalanságon fogta eladni a malaczkokat, drága és rossz trafikát, meg olyan bajjuszpedrót fogott venni a milyet a férj úr nem szeret, mert nem áll tőle kajlásra a bajsza. Talál ő elég okot a feddés és pirongatásra, nem azért gyakorlá magát eddig ebben a szakmában hogy most felakadjon benne.

A ház nőimartyaja rég alkudozott már a malaczkokra, sőt el is adta azokat igen jó áron, s megvette a venni valókat a ház zsarnoka számára, midőn ez (dolgozván benne az ambitio hogy az asszonyt az találandó jó rend által megszégyenítse) hozzá látandó volt a süpréshez, tehentejéshez s a többi belügyek elrendezéséhez. Azonban nem lévén praxisában az „egymásután“-nak, s mielőbb ohajtván eljutni az ebédutáni horkolás stádiumához, úgy vélé hogy: nem egyenkint de lehetőleg „junetim“ fogja végezni a vállaira nehezedő feladatokat. E végből: egyik kezébe vette a süprőt, a másikk a főzőkanalat, a köpülőt pedig hátára hogy így is zötykölődjék a tej. — lábaival a téglázott talajt gondolá egyszerre suholhatónak, a mosdatlan, fésületlen gyerekekre pedig a konyhából kurjogatott ódes apai hangokon, ha ezek nyugtalankodása jutott a fülébe. — Megemlítésével annak, hogy a Bimbó kirúgta tejfelt, a surolni való szobatalajt, a a zsejtárt, mert nem vala szokva oly erélyes megesapoltatáshoz, az egykezzei süprés mellett csak még nagyobb szemeteket hajtott össze, a köpülőben a tejből nem akart vaj formálódni, a csuszát tartalmazó fáték feldőlt, a lemotolázandó fonalakhoz pedig még csak ideje sem vala hozzányúlni — summa summárum: füstbe ment az egész eredmény s a máskor oly büszke, oly magát rátartó gazda, estefelé megtörötten és vezekelve várta haza a hű oldalbordát, mint az őt elmerítéssel fenyegető hinárból való kiszabadításáért az egyetlen reményhorgonyát.

Ilyen körülbelül, édes Lajosom, a mi országunk állapotja. — A korholó, pirongató, szidalmazó törj úr a tisztelt közönség, mely egyre azt hangoztatja, hogy a kormány nem tesz semmit, a bíróságok nem dolgoznak semmit, legföljebb ha a papírt fogyasztják és a számokat szaporítják; a törvényhatóságok nem tesznek semmit, egy szóval senki sem tesz semmit aki valamely hivatalban van, csak éppen a „nagy” fizetést húzza érdemtelennél! — Mit cselekszik tehát erre a kormány? mit a többi institutiók közönségei? Nyakukba vesznek minden lehetőt és nemlehetőt egyszerre, minden egymásután nélkül, csak hogy bebizonyítsák az őket üsztökélő, hajtó, sarkaló közönségnek, hogy ime rajtuk hát nem mulik! Itt van a codificatio, itt van a honvédszerelés, itt vannak a vasutak, kőutak, vicinalutak, csatornák, szabályozások, szőlőművelések, törvényhatósági és községi rendezések, catastro, bank, adóreform, vallásügy, megyei arrondirozás, stb. De a Bimbó itt is kirúgja a tejet, a vaj nem képződik, a szoba surolatlan, a fonalak felmótólázatlanok maradnak, a gyerekek ordítanak az éhség miatt, a fazék feldől és a csuszás ebéd — elmarad. Formalis krach mindenütt és mindenfelé. Most már keresünk orvost (pénzügyministert) de nem vállalkoznók üres tárczához ledorrogáltatás kilátása mellett; akarjuk arrondirozni a megyéket s ez által szerzeni vissza a róven a mit a vámon elvesztünk, de a mediati-zálódó vagy éppen a törvény pallosával kivégeztetésre szánt megyék keserű önvédelmi harcot folytatnak; a 21-es bizottság üléséz és — nem megy semmire, mert hiszen nekünk voltaképen csak egy legfőbb bajunk van, de ami magában is elégséges mindennek megszüntetése, dugába döntésére t. i. hogy dictiózni, szidni, korholni, tanácsokat osztogatni tudunk, de mert számításainkat gazda-

nélkül tesszük, beáll a „nervus rerum gerendarum”-nak az ő elfogyása és ezzel együtt a műkifejezéssel üggyevezett r o p p. Azért irok neked ily lapidarius, ily aescopusi stylum, nehogy azt vedhesd ellen, hogy a Nógrádi lap ismét „magas politikát” üz. Nem üz biz az, de lehetlen szemel hunyni, és halgatással mellőzni mind azt, amit mindenki lát, tapasztal és érez, s a mi által mindenkinek erkölcsi és anyagi érdekei oly közelről érintvők.

Hogy többi közt a szóban forgó arrondatio illetőleg neoacquistica kérdését hozzam fel röviden: nekem természetesen nem lehetne az ellen kifogásom, hogy gazdálkodási szempontokból minden elkövettesék ami a kimerült országos pénztárt a célhoz és szükséghez méltóan kiegészíthetné, — valamint a területek szabályozása, s különösen Hontmegyének is innen onnan. — másnak hátránya nélkül — való megnövekedése eszközöltessék, mert hiszen Hontmegye szülőföldem, melyhez a naptól solum emlékei és kegyelele kötnék, de hogy az arrondatio (?) olyképen történjék, hogy ezáltal egyik másik teljesen életképes, az arrondirozandónál ha nem is előrehaladottabb (mert én ezt sehol nem irtam) de területileg nagyobb, népesebb s amannál bizonytal sem nem kevésbé vagyonos, sem nem kevésbé virágzó és hazafias érzelmű, egyszersmind pedig ó l n i a k a r ó megye egy csapással megsemmisíttessék, s kétfelére osztva — a szláv felső megyék okoliájának gyarapításával, — létezni megszűnjék. — ezt úgy érzem, mintha magam is barsi volnék, s nehogy hosszas legyek, idézem itt végül röviden Giezy Kálmánnak (akire különben nem éppen szeretek hivatkozni, de igenis elfogulatlan vagyok annyira hogy a jót és helyesét mindenkintől szívesen fogadjam) a 21-es bizottság január 16-án tartott ülésében ide vonatkozólag mondott következő sza-

vaít „Ami megtakarítások az igazságszolgáltatás, és a pénzügyi igazgatás terén az illető hivatalok kevesebbsége által elérhetők, azok a törvényhatóságok területének oly nagy mérvű átalakítása nélkül is lehetségesek. — Minden esetre azonban nagyon megfontolandó, hogy vajjon érdemes-e ép oly időben, midőn aligha-nem a polgárok rendkívüli áldozatkészségére kellend appellálnunk, közingerültséget kelteni ama gyökeres területi változtatásokkal? midőn ezen intézkedés teljes hatása ép azért kétes, mert a törvényjavaslat fő célja, hogy t. i. a közigazgatási kerület azonos legyen a tiz féle egyéb eddigi beosztással, nem látszik: biztosítva lenni.” Ezt Giezy mondja, a ki pedig nincs azon veszélyben, hogy megyéje megsemmisítést szenvedne a „kikerekítés” által, sőt ellenkezőleg.

Egyébiránt miután úgy nyilatkozál, hogy „mint honfi” azon esatiókat és amputatiókat (természetesen ott a hol ezt az illető területek lakói erőlyesen és indokolva ellenzik) szintén nem helyesled, — mig egyrészt örülök e nézetben, valamint régtől annyi másban is veled találkozhatsz, — más részt szabad legyen léged e szavadnál lekötőm, vagyis figyelmeztetnem arra, hogy maradj hát mindenek előtt „honfi”, és tedd le szépen a félig kihuzott kardot hüvelyébe, melyet a vitéz Guise herceggel mottójával akarsz a mérlegbe vetni, de a mely harezias hangra viszont én azt felelem hogy: Siil vous semble injuste, qu' on vous ote quelques villages, Gardez — vous de priver Bars de son héritage.

C s a l o m j a i.

A b.-gyarmati kir. törvényszék ügyforgalmi kimutatása.

1873-ik évről január 1-től december hó 31-ig. 1872-ik évről hátralékban maradt:

1383 polgári, 13 büntügyi, 684 telekkönyvi és 30 urbéri. 1873-ik évben beérkezett: 9236 polgári, 1836 büntügyi, 8891 telekkönyvi 700 urbéri, 2083 váltó ügy, 18 fegyelmi és 1627 elnöki, lett összesen: 26400. Ebből elintéztetett az 1873. december 31-ig 8406 polgári, 1807. büntügyi, 8870 telekkönyvi, 645 urbéri, 1921 váltó, 18 fegyelmi és 1627 elnöki. Elintéztetett összesen 23293. 1873. december 31-én hátralékban maradt 3107.

Kimutatás.

Az írásjegyek felségelésére tartandó táncvizsgálat alkalmából f. hó 15—22-ig befolyt újabb összegek és adományok: Haynald Istvánné és Velics Antalné 20 frt; Gr. Vilesek Henrikné Steinlein Mathild 10 frt; Szilárd János 10 frt; Fajnor nővérek 5 frt; Danner János plébános 2 frt; Blaszkovics Ferenc 5 frt; Prónay Gézané 5 frt; Somotkegy Jánosné 5 frt; Némethy Somotkegy Mária 5 frt; Vladár János lelkész 2 frt; Szentiványi Farkasné 20 frt; Bakos Lina 1 frt; Szentiványi Farkasné, Károlyi Miksaé és Petyko Julia losonezi gyűjteményök 32 frt 60 kr. Simonyi Gábor 6 frt; Geduli Elekné 2 frt; Aninger Károlyné 10 frt; Balás Antalné Károlyi Irén 1 db. arany Madách Majthényi Anna 5 frt; Deutsch Károly terenzi plébános 4 frt. A Tombola tárgyak adakozók névsora: Rudnay Józsefué egy ezüstaltárú esmegetartót és 2 db. szobrot; Veres Pálné 12 ezüst osonna kést; Steiner kapitányué egy petroleum lámpát; Angol kisasszonyok zárdája egy himzett ruhatarató; Cseffalvay Irma 1 db. sipka és 1 tolltűrlő; Aninger Ferdinánd 1 kávémasinát és egy lámpát; Majthényi Alajosné egy ezüst szervie eszközt; Veres Lajosné két bonbunderet, egy gyümölcskosarat, egy óratartót, egy kis porcellán korsót és egy hamutartót; Balás Józsefué egy olajlámpát és egy szivartáskát; Kék Lászlóné egy ruhatarató, egy virágtartót, két porcellán gyufatarató, egy fogvájótartót és egy vajtarató; Huszinkoné egy porcellán téntatarató, egy gyufatarató, egy szivartartót, és egy levélnyomót; Aninger Károlyné kandalló enki porcellán esmegetartót, egy üveg poharat és egy óratartót; Aninger Ilka gombostűpárnát; Farkas Ferencné vajtarató, egy varrókészletet és egy munkai szeleuczt; Kozma Sándor (segyezec ipar) egy szalmadobozt; Bozó Pálné Teleky Augusta grófnő 2 virágárványt; Degenfeld Lajos grófnő egy chinai salkát; gr. Degenfeld Józsefué egy névjegyartatót és egy téntatarató; Hasek Roza egy ezukortartót és egy

Az oroszlan.

— Freiligrath u. —

Ő a sivatag királya: birodalmát lépelele be, Tikkadtan dől a lagúnák rengő, susogó ölébe, A gazzellák, s a giráfok rejtekében alszsa álmát, Ingo sycamor virasztja a hatalmas nyugodalmát. Este, a hottentot falvak pásztortuze felragyognán, S ha a jeltáz kialudt már a diéső táj minden ormán, És a kaffer háborítlan andalg a karrvon s szeliden Száunnyad a kis antilop, s a gau is bahja közelében: Nézd miként lép a giraff ott! fejedelmi büszke léptül, Belemártja izzó nyelvét, szabadolni vágy a hévttül, A laguna rát vízébe: félig térdre hajlik ő le, Óriás nyakát lehajítja s szétesül nagy möhön belőle . . . S im a nád rezdül . . . riadvá szokken rá uralkodója, Az oroszlan. Oh diéső mén! Volt e diésőb takarója, Már királyi paripának, emnyi tarka eskkal telve, Mint a melyre felkapott az állatország fejedelme?

És bemártja gyöngyfogat a sima, most feszült izomba! Lobogó arany s törényét viszik a szélvésznek nyomba, A mint kiujában sikoltva felriad szágáldni méne: Im tevék sebes futása, és a párduez farka fénye! És mit a holdfény kihimzett, könnyű lábbal éri a port, — Szemgolyói kimerednek, száz patakzó mély sebet borl, Foly özönnel derekáról forró vére feketélve, És amint fut, szíve hallik mint dobban reszketve félve. Mint a tltzozlop, vezetvén Israel népét honába, Szellemjárát a zavarban, sajka, szágáldó magában, Egy örvény, sebes, keringő s sík tenger gyors porából — Kel ki ozlop, szinaranyban, a futók sürü nyomából. És nyomukban tart, kiáltoz sejtve zsákmányt fonn a kánya, Arra öklött a hyéna, ki a sir esontját kihányja, És a párduez, kit a pásztör öntodatlan zár karámba . . . Vér-verejték esorran arról, kit királyuk foga hámba! Meglóbbannek . . . eleven trónt ül királyuk, s póba járának;

Karma mélyen ir husába, nézik a mén végít várván, Mig végső erője tart, mig lába bir, viselje őtet, Ily lovagnak ellenében rugni, vetni sem seghethet! Lesz lovagja eledelje. S végsőhajját ellehelve. Lány nyugóssal elhal . . . teste porral van, s tájtékkal telve . . . Szürkül; Madaga searról a napkelet di szét kitarja . . . Így futá be birodalmát éjjel a puszták királya! Gáspár Imre.

Egy végzetteljes lovaglás.

(Németből; --y. --r.)

I. rész.

Folytatás.

„Nem”, felelé Rosly, „nem Lussan úr; mert ön által lett az én életem is sivár. Majdnem akaratom ellenére léptem házasságra szüleim kívánsága folytán. Louise emléke megmérgezte házasságunkat, mely gyermektelen maradt, bár annyira obajték egy fiút és örökösöt. Ném hideg és zárkózott jellemem nem volt képes az enyém kemény-ségét meglágyítani. Talán az én hibám volt, hogy bensőbb viszony nem fejlődött ki közöttünk, és ezen hibának oka ön is s azért ellenszenvem nem fogyott, mely tartani fog a síron túl.” Lussan tájfalmasan bocsájtá le fejét:

„Nem akarom önt kárhozatni, csak sajnálni tudom.” „Azonban” folytatá, hangját és vonásait változtatva, „térjünk a tárgyra mely célja érkezésemnek. Ime, ezredes úr, itt van Bonaparte tábornok sürgönye.”

Ezen szavakkal egy irást adott át az ezredesnek, ki azt szemével átfutá és ismét összehajtá.

„Szabad Lussan őrnagy urnak szobával szolgálom?” kérdezé.

„Köszönöm, ittmaradásom csak néhány órára terjed,” viszonzá Lussan; „megvagyok bízva, hogy válaszát a tábornoknak átvisyem.”

„Azonnal kévzen lesz; szolgálhatok azonban azon idő alatt itt a mellékteremben hűsítővel?”

„Köszönöm, ezredes úr, inkább szép képeit leszek bátor megszemlélni, melyeket az előszobában észreveszék; igen nagy tisztelője vagyok a művészetnek.”

Udvariansan kíséré el az ezredes vendégét, azután visszatért szobájába, melynek ajtaját belülről elzárá.

Rövid idő múlva megnyílt az előszoba ajtaja, melyben Lussan volt, és Lamotte az öreg kaplár jelent meg a küszöbön. A harez dnyva arcát fájdalom borítá, s szemében könnyek ültek. Az őrnagy láttára szerényen vissza akart vonulni, azonban már észre-vevé őt Lussan és intott, hogy lépjen közelebb.

„Csak lépjen be, barátom,” mondá; „ha az ezredes úrral valami közleni valója van, vagy hivatalos dolog vezetni hozzá, legkevésbé sem akadályozza jelenlételem.”

hamutartót; Paudler Vilma egy dohány-
zacskót és 6 db. foggipszkálót; Kleyu Sipler
Faul két virágtartót; Prónay Istváné két
virágvázát, egy dohánytartót, egy uévjegy
kosarat, egy varrópárnát, 2 irattartót, egy
szervítartartót és egy lámpatácaát; Kövy Ti-
vadarné egy sapkát, egy szivartartót, egy
lámpatácaát és egy cipiai legyezőt; Szabó
Paula egy lámpatácaát; Baldenevő Józsefné
gyertyamauchettet, egy falkosarat és egy
pár papucsot; Iményi Katalin 2 gyertya-
tartót; Satranyovszky Katalin egy könyv-
jegyzéket, egy óratartót és egy gyufatartót;
Özv. Tomka Károlyné 2 porcellán gyufa-
tartót és egy vajtartót; Szudy Henrikné 6
kis tányért; Jezeuszy Józsefné egy kules-
tartót és egy pár gyertyamauchettet; Papp
Mathild és Susanna egy falkosarat és egy
óratartót; Freyó Gizella 2 ablakkosarat és
egy gyöngytáskát; Malatinszky Faul gom-
bostüpnát, lámpatácaát, ékszeritartót és
egy pipatulkosarat; Somoskeőy Emilia egy
palaczkot pohárral; Tapolesányi Jolán egy
tácaát és egy pár harisnyakötőt; Mayer Ká-
rolyné 2 munkakosarat; Reményfy Józsefné
szivartartót, pénzárcaát és egy ezukortar-
tót; Baintner Ottóné egy varroaszkót, egy
süteménytartót, és egy munkatáskát; Szent-
Iványi Farkasné, Károlyi Mikasné és Petyko
Imrené által gyűjtött tombola adományok:
Balla Györgyné 50 db. szivar; Goldschmid
25 db. szivart; Matik selmezi pipát; Stei-
ner női tácaát; Veis Amalia 50 db. szivart
Schreiber Anna polárat; Hoffmann Miksa
albumot és kézitáskát; Ráth Simon irómappát
Glöckner 3 db. szappant és egy kosarat;
Kredens Lázár 100 cigarettet és egy sziv-
arszipkát; Selmei Sándor két carton cou-
fectet; Stern Mária egy puder cassetet és
egy garnitúrát; Svit Venczel virágtartót;
Geduli Albert egy dobozt; Schmid Albertné
3 db. porcellánt; Havas Josefa egy himzett
képet; Frenkl Toni, Weiss Coifon, Andrei-
csik és Ulankovics himzett szivartárczát;
Pongrátz Mihály egy üveg bort; Szabó Jó-
zsef dohánytartót; Felsenburg szivartárczát;
Gresits József vasalót; Lather Lipót 3 cé-
szét; Nádosy Gyula 2 tárgyat; Kornis
Alajos egy képet; Busbak Ádám 3 tárgyat;
Jamer Anna egy tárgyat; Deutsch Mária
ezukorszelecezet, egy gyertyatartót és egy
óratartót; Halászi Ferenczné óratartót és
egy dohánytartót; Plichta Ilka 2 tárgyat;
Pokorny Margit asztalkendőtartót; Pokorny
Klára esengetyűházót; Petyko Imrené 2
tárgyat; Liszy Henriette egy tárgyat; Mo-
csary Béláné 8 tárgyat; Beniczky Kálmáné
3 tárgyat; Székelyiné 6 db. poharat; Mor-
tens 4 tárgyat; Simonyi Klára 2 tárgyat;
--árolyi Mikasné 6 tárgyat; Török Hermin

2 tárgyat; Szilassy Jozsefné 5 db. tárgyat;
Mocsári Dániel 6 porcellán tárgyat; B. Ba-
rattáné 1 pár papucsot, 2 asztalterítőt és
12 db. különböző szép tárgyat; Szent Iványi
Ferencné egy allvány üveghordóskaival,
bronz tintatartót, ezüst theaszürő, két po-
harat és tácaát felével; Paksy Éva mun-
kakosarat; Szontagh Tivadarné stikelt pár-
nát és egy szivartartót; Szontagh Agota
himzett párnát; Darvas Tamásné stikelt
párnát; Szontagh Ferenczné szunyado pár-
nát és ezen kívül 9 tárgyat; B. Pongrátz
Katiuka himzett utazótáskát; Doleschal
Etelka és Ilka 9 db. pamlagvédőt; Krista
Jánosné 3 tárgyat; Antony Aranka 2 gyer-
tyamauchettet; Iszakoviczné 1 falkosarat, 1
sapkát, 1 papucsot és egy tácaát; (kézi
munka) Ráth Lászlóné sapkát, jolltort és
falkosarat; Manóssy Mária 3 munkatárgyat;
Özv. Mikovinyi Robertné 2 csészét és egy
gyufatartót; Zubovics Istváné 6 csészét, 1
gombostüpnát és 1 notist; Fülkel Károlyné
2 porcellán figurát és egy vajtartót; B. But-
ler Frigyesné három tárgyat; Barth Ilona
kis párnát és egy gyöngynyakéket; Kohn
Mária 5 tárgyat; Havas Gyuláné 5 tárgyat;
Horváthy Ilona kalaptartót; Veis Gizella
tűpárnát; Marcali porleányok névszerint
Nagy Boris, Balás Eme, Széles Kati, Benko
Teréz kötött csipkéket; Okolicsányi Mikasné
5 tárgyat; Szilárdi Ödön 6 db. tárgyat;
Felsenburg Henrikné 1 pamlag párnát;
Gaffor Vince egy pár gyertyatartót és egy
gyufatartót; Laszkári Ödön egy teher szob-
rot; Szilassy Béláné egy üveget pohárral
és egy lámpatácaát; Plichta Sománé do-
hánytartót és egy szivartárczát; Hasenfeld
Beniamin 1 lámpát; Schön József 4 kendőt;
Schön Regina 1 tácaát, és 4 db. berlini
pamutot; Schön Lászlóné 1 poharat és egy
függő brochet; Weiner Náháné 1 legyezőt,
függőt és brochet; Brüll Izsák 100 db. sziv-
art; Simon Adolf 2 szelence sardiniát;
Bugát János 1 toilette tükört; Bugát La-
josné 2 metszett üveggyertyatartót; B. Pod-
maniczky Lászlóné, Sreter Malvine egy
vadászjűzűt; Nagy Mihályné egy dohány-
tartót; Nagy Imrené 3 tárgyat; Marscho
özv. Szakál Anna 7 tárgyat; Marscho Ká-
rolyné 6 db. oszonnatányért; Marossy Her-
min egy pár papucsot; Lipthay Jánosné 3
tárgyat; Novothny Pál két tárgyat; Ko-
varezné 2 tárgyat; Krudy Beke Gabriella
2 tárgyat; Geduliné 2 tárgyat; Elsztner
Klementin 2 tárgyat Ujhelyi Sári 1 tárgyat;
Dacsó Pálné egy gyertyatartót; Lambert
Emelka két tárgyat; Nagy Bella 6 esengete-
tányért, egy pár virágtartót és egy esengete-
tálat; Beniczky Gyuláné egy ezüsttálcu
esengetét; Ujhelyi Lehoczky Fáni egy

puskaszíjat; Hoffovinszky Ema két tárgyat;
Jaalus Adolf 1 alvinci fele pisztolyt; Bakos
Lina egy sapkát; Kék László 200 darab
tombola programot ingyen; Pénzadomá-
nyok: Braidsvert Jánosné 5 frt; Moskó
Miksané 8 frt; Halász Mózesné 8 frt;
Blaskovics Fálné 5 frt. — Detrich Margit
egy munkakosarat; Buhalder Jánosné két
palaczkot, egy pokarat és egy cipiai tal-
gat; Santa Mihály két db. porcellán virág-
vázat, egy bányászdelejtöt zárható tokban,
egy utazott Sioni gyöngykagyló, olvasót,
egy madarantúró siplátát, egy utazó kézi
látesőt, egy irodai tentatort, egy önnedve-
sítő utazó tollat, egy utazó ön rajzont és
egy talmarany óraláncot pocsétnyomóval;
Bán Béla egy munkakosarat és egy levél-
nyomtatót; Szakal Török Olga egy tácaát,
egy munkakosarat és egy vajtartót; Nitzky
Pál egy óratartót és egy gyufatartót; De-
mók Józsefné egy illatszertartót és egy sap-
kát; Huley Rózsa egy gyufatartót; Gyura
Janka egy pénzárcaát; Draskóczy Vilma
egy óratartót; Baumgarten Frlöpné egy
személyre való kávékeszletet; Baumgarten
Jenitől egy munkakosarat; Karolina leányá-
tól egy gombostüpnát; Gizella leányától
egy könyvjegyzéket; Herezberg Terézia egy
olvasójegyet; Kristóffy Mór egy vertheim
kassát, egy pénzárcaát és egy cipiai febert;
Özv. Omaszta Kosatzky Erzsébet egy kules-
tartót, két pár gyertyamauchettet és egy
falkosarat; Mesa Andrásné két albumot és
egy legyezőt; Lang Fáni és növendékei egy
himz. nyugópárnát. Szent-Iványi Sánd. 10 fr.

Kelt B. Gyarmatou január 22-én.
A nöbizottmány jegyze
Némethy Kálmáné.

Csaruk. A növények táplálkozása.

„Egyenlőtlenül van a szőnyeg szőve,
melyet a virággazdag növényzet a meztelen
tőlön kiterít, sűrűbb ott, hol a nap maga-
sabban emelkedik a mindig felhőtlen égen;
ritkább a sarkok felé, hol a visszatérő fagy
majd a kifejlett bimbót öli meg, majd az
égni kezdő gyümölcsöt ragadja el.” — E
szavakban ki van fejezve a változatos kép,
mit a növényzet nyújt; a föld sarkai felé,
hol minden élet mindig jobban s jobban
visszamarad, mohok s zuzmók, az élet utolsó
jellepei terítik be a síkokat, s a legma-
gasabb hegyeken, a kopár, s rideg sziklá-
kon, hol az egész természet örök álmat
szunyadni látszik, helylyel s időközön-
ként zuzmók képeznek zöld szigeteket, je-

leül annak, hogy a természet itt sem halt
ki egészen, s alig várja a melegező nap-
sugarakat, hogy a zuzmókat, legmósbóbb
fűt egy szikla kapu falára telelepítse. Min-
dig gazdagabb lesz a kép, ha a hegy csu-
csáról a síkba szállunk, vagy a hideg; sar-
kóktól dél felé melegebb tartományokba
utazunk, bokrok lépnek föl, a formák emel-
kednek, a fák fűből levelek lesznek, társas
növények lépnek el nagy területeket, s a
meleg földön alatt nagyságot s gazdag vál-
tozatosságot nyújtanak, mely minden egyébb
földfövet felülül. Ebből kitetszik, hogy a
növények fejlődése s alkotása különböző
viszonyoktól függ; három dolog okvetlenül
szükséges, t. i. világosság, bizonyos fokú
nedvesség, s a növény természete szerint
alkotott föld, mert ismeretes tény, hogy
egy növény, mely bizonyos helyen, jól te-
nyész, más földbe áttűtetve csakhamar el-
sápanyul, vagy pedig kihal; egy a thea,
dohány, szőlő stb. idegen meg nem felelő
alkatrészekkel bíró földre áttűtetve nem
nyújtja a kívánt eredményt vagy hogy kü-
zelebbi példát hozzak: valamennyi fa kö-
zül boldogult népkertünkben a juharták,
melyek inkább a hegyes vidék gyermekeit,
szembőlőleg hatramaradtak, míg a nyár-
fák, a nagy levelű s fehérkérgű plátánfák
rövid idő alatt hámulatatosan haladtak előre.
Ha tehát nincs elegendő világosság s azzal
egybekötött melegség, bizonyos fokú nedves-
ség, s ha a föld nem nyújtja azon tápsze-
reket, melyekkel a növény ugyazólvá el,
rövid idő alatt kihal. — Tekintsük meg
tehát, mivel táplálkozik a növény, mit vesz,
fel a levegőből, mit a vízből s mit a földből.

A levegő, mely mint egy tenger földünk
körülveszi, s melyben hegyeink, mint ten-
gerben a zátonyok fölyválnak, különféle gá-
zokból van összetéve, ugymint éleynből s
légeynből; ezenkívül előfordul mindenütt a
levegőben kis mennyiségben szénasav is, s
ez utolsó a növényeknek feltétlenül szük-
séges. A fának levele mindmennyi száj,
melylyel e gázt a levegőtől felszívja, s az
által ezt egy az emberi lélekzésre nézve
kártékony gáztól megfosztja. A hol ezen
ritkább a sarkok felé, hol a visszatérő fagy
összegyűl, ott emberek s állatok nem élhet-
nek; kisebb mértékben főfájást, szédülést,
nagyobb mértékben pedig ájulást okoz,
ha gyors segély az azon levegőben ájul-
tat ki nem ragadja, halál következhetik be.
Ezen gáz más kártékonyokkal együtt gyű-
lik meg mely kutakban, s káros követke-
ménye vigyázatlanság folytán a köznapi
életből mindenki előtt ismeretes; ezen gáz
fejlődik kiterjedés alkalmával a pincékben,
reudesen égő gyertyával vagy szalmával

„Nem szolgálati dolog, őrnagy úr,” fe-
lelé az agg vitéz, „hanem egy kérés ezre-
desemhez, az első, mit az öreg Lamotte
harmáncz év óta főnökéhez intéz; unoka-
öcsémet, szegény Armandot érdeklé.”
Könyök fojták el az öreg ember szavait.
Lussan közelebb lépett hozzá.
„On derék katonának látszik,” mondá,
„tanúsítják azt sebhelyei és érdemei. Ha
pénz, vagy csekély befolyással segélyére
lehetek —”
A káplár fejét rázá. „Az ezredesnél
nem használ semmi,” mondá, „különösen ha
Martigny Armandról van szó, kit gyűlöl és
kit megsemmisíteni, öröme szolgálna, noha
az ifjú a legjobb, legnemesebb szívvel bír
isten ego alatt.”
A Martigny név, mint egy villany szikra,
rázkódtatá meg Lussant. „Martigny,” ismétlé,
„de nem, hisz ezen gondolat észtelenség —
és mégis — miért gyűlöl Rosly Martignyt? —
Azután hangosan és mohón folytató: „Valjon,
mit követett el őcsése?”
„Tudja Isten, mi által ingerlé az ezre-
des szelidségét; a szerencsétlen fiú annyira
ment, hogy az ezredes bántalmazni merészlé,
de Rosly volt az, ki őt méltatlanul bántal-
mazta, — őt, egy nemes gyermeket. Börtönre
vetteté, s a hadi törvényszék összeül; óh
Louise, őtalmazd odafenn gyermekedet, az
én karom gyöngye.”
Alig bírta Lussan magát megtartani,
hogy hangosan föl nem kiáltott. „Louise-
sasogá hangtalanul, „nagy Isten, nem ne-
vezték a szerencsétlen anyját egykor Val-
bourgnak —”

„Igen, Valbourg,” válaszolá a káplár,
„míg nevért Martigny hadaagyával föleserélé.
Ah, szomorú, uram, az én szegény Louisen
története. Rokoni akarátának ellenére nyújtá
neki az ifjú nemes hadnagy kezét; rövid
idő múlva, egy gyermek születése után, el-
szakítá őt oldala mellől a király paranesa,
— hónapokig nem hallott semmi hírt, —
a bú emészte életét. Egy napon levelet ka-
pott Párisból, mely jelenté, hogy Martigny
egy párbajban elesett, és rokoni nem haj-
landók a házasságot elismerni; mégis utra
kelt Páris felé, hogy karján gyermekével a
szeretett férj sírja fölött imádkozzék. Csak
Flavigneul faluig ért, hol egyik nővérem
lakott, kinél akkor, épen szabadságolva, lá-
togatásban valék. Itt megtörte őt a sok szen-
vedés és meghalt nyugodtan. A gyermeket
nővérem őtalma alatt hagytam, és meg-
küdtém, hogy belőle derék katonát nevelék.
Midőn szegény öreg Margaritám meghalt,
magamhoz vevém Armandot, kevéssel az-
előtt, midőn Rosly ide ezredesnek nevezté-
ték ki. Két nappal megérkezése után ma-
gam hallám tőle a Martigny nevet; tuda-
kozódtam szolgálójánál és megtudám, hogy
Rosly egykor ezen úrral párbajt vívott s
őt súlyosan megsebesíté. Kihalgatást kértem
az ezredesnél s tudatám vele unokaöcsém
származását, kérvén nyujtaná segédkezé-
t, atyját feltalálni. Nehány szóval tudósított,
hogy Martigny Richard Amerikába utazott
s ott eltűnt, hasonlóképen nyilatkozott egy
jegyző is, kitől a forradalom dnlása alatt
kérdőzködélém. Azon naptól fogva Rosly
személyes szolgálatába vevé öcsémet, és

zsarnokává lón a szegény ifjúnak, kit az-
előtt soha sem látott életében. Sokáig bé-
kével túré az ifjú sorsát, ma azonban túl-
ságosan megfeszült az íj — és holnap össze-
ül a hadi törvényszék.”
A legnagyobb érdekléssel hallgatá
Lussan a káplár beszédét. Gyakran felbe-
akará szakítani, de erőt vet magán, mert
mindent elhajtott tudni, és Rosly belépése
könnyen félbeszakíthatta volna az öreg ka-
tona elbeszélését. Most azonban gátat tört
megindulása és magával sodrá a különben
oly nyugodt férfiút.
„Lamotte káplár!” kiáltá élénk hangon,
„Armand meg lesz mentve! Büntessék őt
bár Rosly elleni vétsége miatt — én fogom
őt védeni, én, egy kétségbe esett atya éke-
szólásával, ki hosszú évek után feltalálta
gyermekét, mert én vagyok Martigny Ri-
chard. A tors megváltoztató nevemet, de
szívemet s vágyamat nem; és Rosly —”
Ezen pereben kinyílt a mellékszoba
ajtaja és az ezredes magas alakja lón
látható.
„Őrnagy úr, a válasz elkészült!”
Tekintete az öreg káplárra esett s bor-
vonult át homlokán.
„Mit keressz itt öreg?”
De a káplár helyett az őrnagy vette
föl a szót. „Az ezredes elé lépett s ezredes-
de remegő hangon kérdező:
„Rosly ezredes! mit tett ön Martigny
Armanddal?”
Rövid ideig a gyűlölet teljes kifejezése
volt látható az ezredes arcán, de csakhamar

visszanyerte előbbi szigorú tekintetét s nyu-
godt hangon válaszolá:
„Martigny Armand fölött, ki szentség-
törő kezeit merészlé főnöke ellen fölemelni,
a hadi törvényszék fog itélni. Lussan ör-
nagy úrnak pedig ismétlem, hogy a Bona-
parte tábornoknak szóló válasz szolgálata
tára áll.”
Lussan feleletét a szolgálattevő tiszt
gyors belépte akadályozá meg.
„Mi hozza önt, Gringoire hadnagy?”
„Jelentés, ezredes úr. Martigny Armand
kiszabadult börtönéből és megszökött.”
Lussan és a káplár ijedten kiáltá-
nak föl.
„Ah, szőkevény,” mondá Rosly nyugod-
tan; ez ugyan nem fogja a dolgot az ifjú
javára eldönteni, ha elfogatik, — és hogy
messzire ne mehessen, gondom lesz reá, a
mily igaz hogy megesküvéim, — ön tudja,
őrnagy úr, mire? Boesánatot kérek. Ön,
hadnagy úr, sziveskedjék szobámba követni,
hogy átvegye a szükséges reudeleteket...”
De Rosly fáradozása az ifjú elfogadá-
sára ép úgy hasztalan volt, mint Lussan
titkos nyomozásai. Martigny Armand örökre
eltűnt Rennesből; neve, mint egy szőkevényé,
nyilvánosan meggyaláztatott s reá a halál-
büntetés kimondatott.
II. rész.
Tizenhárom év múlt el az idők folya-
mában. Nagy események történtek a földön.
Euróba megzúzódt a harcok moraja alatt,
az államok egy éjj alatt változtatták ural-
kodójukat, királyok koronájukat és egy em-
ber intésére hódoltak királyok és fejedel-
mek, egy férfit nyújtá ki jogarát a fél
világ fölé — Bonaparte Napoleon, a fran-
ciák császára.
(Foly. köv.)

próbálják meg e gáz meggyűlöset, mivel az égést megszünteti, azonban már sokkal kisebb mennyiségben, mint a mennyi az égés megakadályozására szükséges, hat kárteknőnyan az emberekre, s ezért ajánlották ily gyanús helyekre kisebb állatokat, ugymint egereket vagy madarat leeresztetni s az ember csak akkor merészeljen olyan helyre, ha ezen kis állatok néhány perc alatt meg nem futtak. Sok helyen, ugymint Nápoly mellett Olaszországban, Pymontnál Németországban stb ezen gáz a föld gyomrából jó ki nagy mennyiségben, s mint hogy nehezebb mint a levegő, bizonyos magasságig a föld színe fölött meggyűlik; ha tehát kisebb állatok mint p. kutyák ily helyre jönnek, szaladozni kezdenek, míg az ember, ki sokkal magasabb, artalmatlanul járhat s kelhet ott. — E gáztól a növények a levegőt megfosztják s helyette mást becsátanak ki, mely az emberi lélekzetre okvetlenül szükséges s ez az élely. Az emberek s állatok ezt fölveszik s helyette szénsavat becsátanak ki, mely a növényeknek tápszertül szolgál. Az állatok tehát légrontók, a növények pedig légarítók. Mennél gazdagabb a növényzet, mennél több fa van valamely helyen, annál tisztább, annál frissebb a levegő. Megemlítendő, hogy a növények lélegzése csak nappal a nap sugarak befolyása alatt megy így végbe; éjjel, midőn e befolyás megszűnik, a növények szinte ugy lélekzenek mint az állatok, azaz élelyt vesznek fel, s szénsavat felelnek ki; ezen okból káros éjjel a hálószobában virágokat tartani. Szénsav a növények ezen egyik fő tápláléka képződik mindeu égésnél, rothadás s korbhadásnál pedig, mely nem egyéb mint lassu elége, lassan. Az állatok s növények végfelbomlását a levegő, nedvesség s melegség befolyása alatt rothadás és korbhadásnak nevezzük; ezen fölbelül testek a földdel vegyítve képezik talajt (a humus) s mennél gazdagabb valamely föld oly szétbomló aljati s növényi testekben, annál termékenyebb, mivel a növények egyik fő táplálékát a szénsavat képezik. Ez alkalommal egy másik s a növények táplálékává ép oly szükséges gáz fejlődik ki, melyet kőlevegőnek neveznek. A talajos föld azon kívül az által hasznos, hogy a vizet s sok más testeket, melyet a növények felhasználának, visszatartja. Ebből tehát kitetszik, hogy a rothadás által testek képződnek, melyek a növényeknek fejlődésére szükségesek, s helyesen jegyzi meg egy német természettudós, hogy egy elveszett nemzedék teljes felbomlása: egy új nemzedék életforrása. — A mi a növények elége alkalomával visszamarad azt hamunak nevezzük: ez különböző növényeknél különféleképen van összetéve; általában következő testek fordulnak benne elő, ugymint: kén-savas és vilsavas sók, konyhasó, haméleg, szikéleg, mész, keseré-

leg, vas és cseléleg. Ezeket a növény a földből veszi fel s hol ezeket nem találja, ott nem tenyészhet. Mindegyik fővény a földből, mely mindezen testeket vegyítve tartalmazza, csak bizonyosakat vesz fel s hol ezeket nem találja, ott nem tenyészhet. Mindegyik növény a földből, mely mindezen testeket vegyítve tartalmazza, csak bizonyosakat vesz fel egyik ezt, a másik azt nagyobb mennyiségben. Ha tehát egy s ugyanazon helyen mindig egy s ugyanazon növényt termesztének, a föld kilogy utoljára azon alkotrészekből, melyek éppen a növénynek szükségesek, s vagy egészen elszányul, vagy nem nyújtja a várt eredményt, mert a növények makacsabbak mint a legmakacsabb gyermekek; ezek ha megéheznek, megeszik utoljára némi nem kedves ételüket is, a növény inkább meghal, sem hogy mást egyék, mint a mi emni szokott. Ha tehát a hant bizonyos alkotrészekben kimerül, s az, ki nem pótoltaik p. trágya által, más növény ott még igen jól tenyészhet, míg néhány év múlva a föld ismét meggazdagodik azon alkotrészekben, melyekkel az előbbi növény élt. Ha a növények tenyésztesnek helyen korhadnak el, ily kimerülés nem fog létre jönni, mert elkorhadásuk által visszaadják a földnek azt, a mi tőle elvettek, s az erdészek már régóta tudják, hogy az őszzel lehulló levelek elszóprése által a fák növése tetemesen károsítottatik. — Így tehát a növények fejlődése három tényezőtől függ főképp, s ez a levegő, nedvesség és föld; csak a zuzmok, a hideg földön alatti egész síkokat bevonnak s a fák kérgeit zöld köpenyvel borítják be, nélkülözhetik a földet, megteremnek kopár sziklákon is: az ugynevezett elősdi növények, azaz olyanok, melyek más növényeken tenyésznek, ezekből kapják a szükséges táplálékot, s sokszor megtörténik, hogy ezen ingyenélők táplálójukon egészen busasan tenyésznek, míg őket is a háládatlanság gyűlölése eléri. — Ily egyszerű tényezőkkel dolgozik a természet, lassan s esendesen alkot, de oly műveket, melyek az embert bámulatra és csodálatra ragadják. A szabad természetet műhelyében fölkeresni, s titkos működésében fűrkészni a gondolkodó ember egyik legzsebb föladata, a természet törvényeinek ismerése s felhasználása az ipar, kereskedelmi egyszóval a nemzeti jólétnek főtenyezője, teremt továbbá önállóan s szabadon gondolkodó, ítélő s eselekvő embereket, mi minden tudománynak utolsó s legmagasabb végcélja.

H. M.

H i r e k.

A megyei központi inségi bizottság e hó 18-án tartott ülésében több hívős intéz-

kedést hozott, nevezetesen, hogy a járási szolgabírák azon községekben is szervezzék nek inségi bizottságot, melyek a megyétől segélyben nem részesülnek, s hogy csak azon kölcsönténylők kérvényei vétessenek tekintetbe s terjesztessenek be a szolgabírák s járási bizottságok által, kik e czimen az összejáratásban már bejegyezve voltak. Intézkedett továbbá a számadások pontos betérjesztése, s a havi segélyösszegek utalványozása iránt. — Losoncban a segélyezési alap 11250 frt s 40 ktra rag, mely összeg az eddig gyakorlott elzészeri beosztás és kellő takarékoság mellett 6 hónapig biztosan segélyeztetetnek a város inségei.

A közmunka alapjára a megyei bizottság által kért 100,000 frtyi kölcsönt, mint értesülünk, a kormány megadja s az utalványozhatás tekintetéből szükséges intézkedések megtétele iránt a szükséges leiratot intézett. E szerint reményünk lehet, hogy a jövő hóban az inséges munkák már kezdetüket vehetik.

A losonci ifjuság az ottani inségesek javára február hó 11-én tombolával egybekötött táncvigalmat rendez. A rendező bizottság elnöke: Petyko Imre, kihez a nyerevény tárgyak február hó 5-ig küldendők.

A losonci postógyár beszüntette üzletét, s két évi monatoriumot kíván igénybe venni, a losonci és b. gyarmati takarékpénztáraktól, a többi hitelezőit pedig e hó 24-ére hívta egybe, kikkel megnyugtató megállapodásokra remelnek jutni.

Kosdon jegyzővé Rozgonyi Gábor volt kir. végrehajtó választatott meg, Verubek Gusztáv pedig Hllekjárási utibiztossá nevezetett ki.

A helybeli dalárda által e hó 17-én rendezett táncestély szépen sikerült, a kevéssé számú, diszes közönséget leginkább a helybeliek alkották. A tánc reggeli négy óráig tartott, s a kedélyes fesztelenség, mely e mulatságot jellemző, kedves emlékké teszi azt, s jövőre is biztositja a sikert, — s talán a nagyobb részvétet is.

Szüks. Teljesen hiteles forrásból nyert értesülés után irhatjuk, hogy S i s a P i s t a a magát „kedvező közbiztossági viszonyok között“ kapezabatyárból híres rablóvá kinőtt haramiafőnök, ki Nogradmege több vidéket hosszú ideig át rettegésben tartá, s kinek tejére a kormány ötven arany díjat tűzven ki, Hevesben polgári egyének által elfogatott, midőn Egerben a királyi ügyész elé „kísértek“ tiszteltetősége elől ismét (tehát közvetlenül az örök kezeiből már másod ízben) megszökött. Első rendű társa Hagymás azonnal főnöke utóbbi elfogatásakor otthagytá az „igazságszolgáltatás“ közegeit. Ezek is a mi „büntönrendszertünk“ illusztrációjához tartozó adatok. S most a kormány már azon kellemes helyzetben lesz, hogy

újra, és természetesen, a rabló újabb bűnei arányában fokozandó díjat hirdessen a notabilitású vergődött egyéniség fejében. Humanizmus és szigor megférnek egymással de affectált philantropia és kényeztetés eljárás a bűnösök iránt oly gyöngeség, melyet a becsületes polgárok élet- és vagyonbiztonsága rovására nem volna szabad gyakorolni engedni. — Kiváncsi rá a közönség, mikor lesz alkalma, Sisa Pistának (vagy 100 arany díjnak az ország országából valami békés polgárok részére törtéendő pontos kiizetése után) harmadszor szólni el a törvény „humana“ szolgakézéből? . . .

A világosság terjesztési — akaratának egyik nyomatékos bizonylatául vesendő, hogy B. Gyarmaton lámpabál is készült tartatni. Természetes, hogy ennek „fényesen“ log kelleni kiittnie. Helyes volna azonban nem csak a lámpák, de a „lámpások“ javára is rendezni valami jövedelmező mulatságot, miután ha a lámpák meg nem gyújtatnak (a mely megemgyújtások esetei közönségesen a sötét éjzszakokon szoktak beállani) ekkor a régi jó lámpások mentik meg a verembe-eséstől a helybeli metropolis sötéttségben botorkáló fiait és leányait. —

Hontmegeyében Gyerken egy Katarina Howasd-féle jellemű paraszasszony találkozott, a mennyire férje szolgájával szerelmi viszont szöve, ez által férjét az újbor forrásakor a pinezébe záratta s a pineze kulcsát magához vette. De a férj se maradt resten a pinezében, mert belülről kifeszítvén az ajtót, a tetteseket kérdőre vonatta. A meyeeske töredelmes vallomást tett. Az ipoly-sági kir. törvényszék őt már fél évi fogságra helyesen ítélte.

Ipoly-ságon f. hó 21-én egy igen diszes társaság gyűlt egybe a honvédzászlóalj parancsnok Akerman Vincze százados névnapja előestéjén, melyből nem hiányoztak szép nők, dúsán rakott asztalok, kedélyes felköszöntések, ének és tánc majdnem reggelig: jelen volt a honvéd dandárnok és az összes honvéd tiszti kar családostul; ezenkívül a megyei derék alispánué, s 15bb vendégek.

Gabnaarak.

B. Gyarmat városában 1874. évi január hó 19-én tartott heti vásár alkalmával. 1 posz. mérő Tiszta buza 6 ft. 50 kr., 6 ft. 70 kr. Roza 5 ft. 20 kr., 5 ft. 30 kr. Árpa 4 ft. — kr., 4 ft. 30 kr. Zab 2 ft. 50 kr., 2 ft. 25 kr. Kukoriceza 4 ft. 80 kr. 5 ft. — kr.

Felelős szerkesztő:

Harmos Gábor.

Hivatalos távirati válasz Egerből január 24. d. u. 5 ó.

Sisa megszökésének hira alaptalan, ő fogva van.

Murányvári főkapitány.

H i r d e t é s.

„Az alulirott jószágigazgatóságnál nagyobb mennyiségű stajer lóheremag, mint szintén mezei komócsinmag (Thimetheusgrassamen) eladásra kész. Szives tudakozásra a legkészségesebben felel

a báró Baratta-féle jószágigazgatóság Poltáron.“